

การศึกษาแบบภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน

นางสาวอัญชลี เหลืองอ่อน

สถาบันวิทยบริการ

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาบริหารการศึกษา ภาควิชาบริหารการศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2540

ISBN 974-638-971-8

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

**A STUDY OF ADMINISTRATORS' LEADERSHIP
STYLES IN PRIVATE VOCATIONAL EDUCATION SCHOOLS**

Miss Anchalee Louang-on

**A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Education in Educational Administration
Department of Educational Administration**

Graduate School

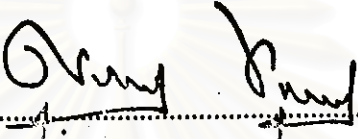
Chulalongkorn University

Academic Year 1997

ISBN 974-638-971-8

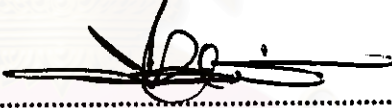
หัวข้อวิทยานิพนธ์ การศึกษาแบบภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน
โดย นางสาวอัญชลี เหลืองอ่อน
ภาควิชา บริหารการศึกษา
อาจารย์ที่ปรึกษา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. วีระวัฒน์ อุทัยรัตน์

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญามหาบัณฑิต

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ศาสตราจารย์ นายแพทย์ศุภวัฒน์ ชุตินวงศ์)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร. อมรชัย ตันติเมธ)

..... อาจารย์ที่ปรึกษา
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. วีระวัฒน์ อุทัยรัตน์)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ เอกชัย กีสุขพันธ์)

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

อัญชลี เหลืองอ่อน : การศึกษาแบบภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน
(A STUDY OF ADMINISTRATORS' LEADERSHIP STYLES IN PRIVATE VOCATIONAL
EDUCATION SCHOOLS) อ. ที่ปรึกษา : ผศ. ดร. วีระวัฒน์ อุทัยรัตน์, 163 หน้า.
ISBN 974-638-971-8

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาแบบภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน โดย
ศึกษาตามแนวทฤษฎีสถิตของ William J. Reddin ซึ่งแบ่งมิติภาวะผู้นำออกเป็น 3 มิติ คือ
มิติมุ่งกิจสัมพันธ์ มิติมุ่งมิตรสัมพันธ์ และมิติมุ่งประสิทธิผล ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่
ผู้บริหารโรงเรียนจำนวน 310 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบทดสอบตามแนวของ Reddin
วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้แบบทดสอบ MSDT (The Management Diagnosis Test) สร้างโดย William J.
Reddin สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ การแจกแจงความถี่และค่าร้อยละ

ผลการวิจัยพบว่า

1. ผู้บริหารโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชนส่วนใหญ่ ใช้แบบบริหารที่มีประสิทธิผลมากกว่า
แบบที่มีประสิทธิผลน้อย
2. ผู้บริหารโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชนส่วนใหญ่ มีภาวะผู้นำแบบยึดระบบระเบียบ
3. ผู้บริหารโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชนส่วนใหญ่ มุ่งประสิทธิผลมากกว่า มุ่งกิจสัมพันธ์
และมิตรสัมพันธ์

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บริหารการศึกษา
ภาควิชา
สาขาวิชา
ปีการศึกษา 2540

ลายมือชื่อนิติ
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

3972472027 : MAJOR EDUCATION ADMINISTRATION

KEY WORD: ADMINISTRATORS / LEADERSHIP STYLES / PRIVATE EDUCATION VOCATIONAL SCHOOLS

ANCHALEE LOUANG-ON : A STUDY OF ADMINISTRATORS' LEADERSHIP

STYLES IN PRIVATE VOCATIONAL EDUCATION SCHOOLS. THESIS ADVISOR :

ASSIST. PROF. WEERAWAT UTAIRAT. Ph. D. 163 pp. ISBN 974-683-971-8

The purpose of this research was to study the administrators' leadership styles in private education vocational schools. The Three Dimensions Theory of William J. Reddin was used as a theoretical concept of this research. Reddin classified administrative leadership into three dimensions ; Task Orientation, Relationship Orientation and Effectiveness. The population were 310 private education vocational schools administrators. The data was collected by using a research instrument and data analysis was done by using The Management Style Diagnosis Test (MSDT) created by William J. Reddin. The statistics used for analysis of the data was frequency and percentage.

Research findings were found as follows :

1. The majority of the administrators of private education vocational schools used the more effective style than the less effective style.
2. The majority of the administrators of private education vocational schools was bureaucrat style.
3. The majority of the administrators of private education vocational schools used the effectiveness dimension more than task orientation and relationship orientation dimensions.

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาควิชา.....บริหารการศึกษาศึกษา.....

สาขาวิชา.....บริหารการศึกษาศึกษา.....

ปีการศึกษา.....2540.....

ลายมือชื่อนิสิต..... *Anchalee Louang-on*.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา..... *Dr. Weerawat*.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยความรู้และความช่วยเหลือแนะนำเป็นอย่างดีจากผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วีระวัฒน์ อุทัยรัตน์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ท่านได้ให้ความรู้ให้แนวทางตลอดจนให้คำปรึกษาแนะนำที่ดีเสมอมา ผู้วิจัยขอกราบคารวะท่านมา ณ ที่นี้

ขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร. อุทัย บุญประเสริฐ อาจารย์ที่ปรึกษาวิชาการที่ให้ความเมตตา ท่วงโย ให้คำแนะนำ และให้กำลังใจ ด้วยดีเสมอมาตลอดระยะเวลาที่ศึกษาอยู่ที่สถาบันแห่งนี้ กราบขอบพระคุณรองศาสตราจารย์ ดร.อมรรักษ์ ตันติเมธ ที่ได้ให้ความกรุณาเสมอมา กราบขอบพระคุณคณาจารย์ทุก ๆ ท่านในภาควิชาบริหารการศึกษาคณาจารย์ในคณะครุศาสตร์ที่ได้ประสิทธิ์ประสาทความรู้ให้ ขอขอบพระคุณบัณฑิตวิทยาลัยจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ที่ได้สนับสนุนทุนสำหรับการวิจัยส่วนหนึ่งในครั้งนี้ ขอขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านที่ให้ความช่วยเหลือแนะนำอย่างดี ขอขอบพระคุณท่านผู้บริหารโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน กลุ่มประชากรที่ให้ความร่วมมือสละเวลาเพื่อตอบแบบทดสอบเป็นอย่างดี ขอขอบพระคุณบริษัทเซนต์จอห์นเพื่อการศึกษาและผู้บริหารทุกท่านที่ให้โอกาสแก่ผู้วิจัยได้ศึกษาเพิ่มเติม ขอขอบพระคุณอาจารย์ทวี นิยมฤทธิ์ ที่ได้ให้การสนับสนุนและให้คำแนะนำเสมอมา ขอขอบคุณเพื่อน ๆ รุ่น 34 ทุกคนที่ให้ความช่วยเหลือด้วยดีเสมอ ขอขอบคุณเพื่อนร่วมงานทุกคนที่ให้ความช่วยเหลือและความสะดวกตลอดมา ขอขอบคุณน้อง ๆ และลูกศิษย์ทุกคนที่ได้ให้ความร่วมมือช่วยเหลือให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จเป็นรูปเล่มอย่างสมบูรณ์ตั้งแต่ต้นจนจบ

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณคณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ทุกท่านที่ได้ให้ความกรุณา ให้คำแนะนำ และแนวทางในการปรับปรุงแก้ไขวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ให้มีความสมบูรณ์

สุดท้าย ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณพ่อ - แม่ พี่และผู้มีอุปการะคุณทุกท่าน ที่ได้ให้ความห่วงใยและสนับสนุนทั้งกำลังใจ และกำลังทรัพย์ด้วยดีเสมอมาจนปัจจุบัน

อัญชลิ เหลืองอ่อน

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญตาราง	ช
สารบัญแผนภูมิ	ซ
บทที่	
1 บทนำ	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย	5
1.3 ขอบเขตของการวิจัย	5
1.4 คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย	6
1.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	8
1.6 วิธีดำเนินการวิจัย	8
1.7 ลำดับขั้นตอนในการเสนอผลการวิจัย	9
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	10
2.1 ความเป็นมาของการอาชีวศึกษา	10
2.2 ความสำคัญของผู้นำ	12
2.3 ความหมายของภาวะผู้นำ	13
2.4 ประเภทของผู้นำ	16
2.5 บทบาท/หน้าที่ของผู้นำ	26
2.6 คุณลักษณะของผู้นำ	34
2.7 ทฤษฎีภาวะผู้นำทั่วไป	48
2.8 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	61
3 วิธีดำเนินการวิจัย	65
3.1 วัตถุประสงค์ของการวิจัย	65

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่	
3	
3.2 ประชากรที่ใช้ในการวิจัย	65
3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	67
3.4 การรวบรวมข้อมูล	67
3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล	69
4	
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	77
ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบทดสอบ	77
ตอนที่ 2 การวิเคราะห์แบบภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนอาชีวศึกษา	
เอกชน	78
5	
สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	118
5.1 วัตถุประสงค์ของการวิจัย	118
5.2 วิธีดำเนินการวิจัย	118
5.3 สรุปผลการวิจัย	118
5.4 อภิปรายผล	120
5.5 ข้อเสนอแนะ	129
5.6 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับงานวิจัย	130
รายการอ้างอิง	131
ภาคผนวก	135
ประวัติผู้วิจัย	163

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	ตารางแสดงจำนวนโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน จำแนกตามเขตการศึกษา และกรุงเทพมหานคร	66
2	จำนวนแบบทดสอบที่ส่งถึงผู้บริหารโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน และได้รับ กลับคืน คิดเป็นร้อยละ	68
3	จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามสถานภาพส่วนตัวของผู้ ตอบแบบทดสอบ	76
4	แบบภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชนทุกเขตการศึกษา	78
5	แสดงจำนวนและค่าร้อยละของผู้บริหารโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชนตาม แบบการบริหารของผู้นำด้านประสิทธิผลของงาน	79
6	แบบภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน	80
7	แสดงแบบภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชนใน เขตการศึกษาที่ 1.....	81
8	แสดงคะแนนแบบภาวะผู้นำ คะแนนนิติภาวะผู้นำ และแบบภาวะผู้นำของ ผู้บริหารโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน ในเขตการศึกษาที่ 1.....	82
9	แสดงแบบภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชนใน เขตการศึกษาที่ 2	83
10	แสดงคะแนนแบบภาวะผู้นำ คะแนนนิติภาวะผู้นำ และแบบภาวะผู้นำของ ผู้บริหารโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน ในเขตการศึกษาที่ 2	84
11	แสดงแบบภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชนใน เขตการศึกษาที่ 3	85
12	แสดงคะแนนแบบภาวะผู้นำ คะแนนนิติภาวะผู้นำ และแบบภาวะผู้นำของ ผู้บริหารโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน ในเขตการศึกษาที่ 3	86
13	แสดงแบบภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชนใน เขตการศึกษาที่ 4	88
14	แสดงคะแนนแบบภาวะผู้นำ คะแนนนิติภาวะผู้นำ และแบบภาวะผู้นำของ ผู้บริหารโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน ในเขตการศึกษาที่ 4	89
15	แสดงแบบภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชนใน เขตการศึกษาที่ 5	90

ตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
30	แสดงคะแนนแบบภาวะผู้นำ คะแนนนิติภาวะผู้นำ และแบบภาวะผู้นำของ ผู้บริหารโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน ในเขตการศึกษาที่ 12	107
31	แสดงแบบภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชนในสารบัญญ กรุงเทพมหานคร	109
32	แสดงคะแนนแบบภาวะผู้นำ คะแนนนิติภาวะผู้นำ และแบบภาวะผู้นำของ ผู้บริหารโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน ในเขตกรุงเทพมหานคร	110
33	แสดงจำนวน และร้อยละของผู้บริหารโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน โดย จำแนกตามระดับของคะแนน มุ่งกิจสัมพันธ์ (X)	114
34	แสดงจำนวน และร้อยละของผู้บริหารโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน โดย จำแนกตามระดับของคะแนน มุ่งมิตรสัมพันธ์ (Y)	115
35	แสดงจำนวน และร้อยละของผู้บริหารโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน โดย จำแนกตามระดับของคะแนน มุ่งประสิทธิผลสัมพันธ์ (Z)	116
36	เปรียบเทียบนิติภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน	117

สารบัญแผนภูมิ

แผนภูมิที่		หน้า
1	สถาบันมิติ	20
2	แสดงการแบ่งภาวะผู้นำของ Tannenbaum and Schmidt	24
3	ตาข่ายการบริหารของผู้นำ	53
4	แสดงมิติทั้ง 3 ของ 3-D Theory	55
5	แสดงแบบผู้นำในทางบริหาร 3 มิติ	59
6	แบบภาวะผู้นำที่มีประสิทธิผลมาก และประสิทธิผลน้อย ตามกรอบทฤษฎีของ William J. Reddin	60

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย